

DRAUGAS

137

KATALIKISKAS LAIKRASTIS PASVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

VOL. I. (METAI I.)

WILKES-BARRE, PA., LAPKRIČIO (NOV.) 18 D. 1909 M.

No. 18.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 24, 1900, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA. UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879

KUDIKELIS JESUS.

DVIDEŠIMTI PENKTOJI NEDĖLIA PO SEKMINIŲ.

EVANGELIJA. — Mat. XXIV, 15—35. — Anuomet tarė Jezus savo mokininiams: Kad paregėsite išnaikinimo biaurybę, kuri yra pasakyta Danieliaus Pranašo, stovinčią ant šventos vietos: kas skaito, tesupranta.

Tada, kurie yra šventoje vietoje, tebėga ant kalnų: O kas ant stogo, tenenulipa pasiimtų kėnors iš namų savo.

O kas ant dirvos, tenegrijta pasiimtų rūbų savo.

O bėdos nešėjoms ir žindamoms anose dieneose.

O prašykite, kad jūsų bėgsina nebūtų žiemą, ar sabatoje.

Nes tuomet bus didis priespūdis, kokio nebuvo nuo svieto pradžios ikišiol, nei nebūs.

O kad nebūtų sutrumpintos anos dienos, joks kūnas nebbūtų užlaikytas: bet išrinktiems bus sutrumpintos anos dienos.

Tada jeigu kas jums tartų: Va, šiečia yra Kristus, arba tenai: netikėkite.

Nes kelsis netikri Kristus, ir netikri pranašai, ir darys didelius ženklus, ir stebuklus taip, jog ir išrinktieji būtų paklaidinti (jei gali būti.)

Šitai apsakiau jums.

Jei tat tartų jums: šė, yra girioje, neišėkite, šė paslaptiniuose rūmuose, netikėkite.

Nes kaip žaibas išėina nuo saulėtekio, ir pasirodo saulėlaidoje, taip bus ir atėjimas žmogaus sūnaus:

Kamenoris būtų kūnas, ten susirinks ir areliai.

O tuojau po priespūdzio anų dienų, užtėms saulė, ir mėnuo nebeduos šviesos savo: o žvaigždės kris iš dangaus, ir dangaus galybė pasikrutės.

Ir tuomet pasirodys ant dangaus žmogaus sūnus: ženklas: ir tuomet skūsis visos žemės giminės: ir paragės žmogaus sūnų ateinantį Dangaus debesiuose su dide galybe ir majestotu.

Ir nusiųs savo aniolus su trimyčiu, ir didžiu balsu, ir surinks jo išrinktuosius nuo keturių vėjų nuo dangaus kraštų, iki jų kraštų.

O mokykitės panašumo nuo fygos medžio: kad jau jo šaka sprogeta ir lapai skleidžia, žinote, jog arti yra vasara.

Taipos ir jūs, kad paregėsite vis tą, žinokite, jog arti yra duryse.

Ištiesų sakau jums, jog nepranyks šita giminė, kol laik vis tai stosis.

Dangus, ir žemė pranyks, bet žodžiai mano nepranyks.

LEKCIJA. — Kol. I, 9—14. — Broliai: Mēs iš dienos, kurioje išgirdome, nepalijame už jus melsties ir prašyti, idant butumite pripildyti jo valios pažinimu, visokioje išmintyje ir dvasiškame išmanyme; idant vaikščiotumite vertai patikdami Dievui visame kame: visokiam gerame darbe, vaisių atnešdami, ir augdami Dievo pažintyje; patvirtinti visokia stiprybe pagal jo šviesybės galybės, visokioje kantrybėje ir gailiaširdybėje su linksmybe; dėkodami Dievui Tėvui, kursai mus vertais padarė, idant butumime dalininkais tėvainystės šventųjų šviesybėje, kursai mus išgelbėjo iš tamsybių galybės ir perkėlė į savo meilės sunaus karaliją, kuriame turime atpirkimą per jo kraują, nuodėmių atleidimą.

IŠ LIETUVOS.

Liepojus. Musų bažnyčia per atytą 1646 m., o buvusiojo Liepojaus klebono vysk. Barono fon. der Roppo rūpesniu ir parapijonų lėšomis 1.09 m. perdirbta ir žymiai padidinta. Musų bažnyčia gražesnė už visas Liepojus svetimtųjų bažnyčias, yra tikru miesto papuošimu, tikslai per ankšta dėl taip skaitlingos parapijos (apie 20000 dušių). Vasaros laike tai darpusė bėdos, nes galima it ant šventoriaus melsties, žiemą gi priseina šalti ant oro, o bažnyčioje laužo kaulus. Seniai jau parapijonis nori statyties sau antrą bažnyčią, bet kadangi dabartiniuose laikuose taip mažai uždarbių, truko drąsos užimti tokį milžinišką darbą. Vienok pasidaro, kad toliaus nėra ko laukti, todėl dabartinis klebonas kun. Vizbaras pradeda tą darbą. Miestas jau prižadėjo duoti plecių, nors dar nepaskyrė kur. Tris vietas yra pažymėtos: viena prie Rygos gatvės, antra prie Parko gatv. trečia už geležinkelio. Ta pastaroji vieta bemaž niekam nepatinka, nes visi už

miesto. Žinoma, ateis laikas, kada ir ten atsiras gyventojai, apie tai reikėtų pagalvoti, nes bažnyčia ne vienai dienai statoma, bet amžiams. Bažnyčios statymui išrinktas komitetas, į kurį 14 ypatų įeina, ir jau Kauno konsistorijos patvirtintas. Kiekvieną pirmąjį kožno mėnesio nedėldienį kunigai per Mišias renka pinigų bažnyčioje atlyginimui senosios bažnyčios skolių, kurių yra apie 60000 rub. Iš tos priežasties kaikurie žmonės nekantrauja, sakydami, kad tai naujosios bažnyčios statymui rinktų su maloniu noru duotumėme. Galima vienok tikėties, kad jie supras, jog skola savaimi neišnyks, nes tai ne būtų puspadis, kurs bevaikščiojant nudyla. Sunkūs, tiesa, dabar laikai statyti bažnyčias, uždarbiai menki; visai kitaip buvo klebono Roppo laikuose, nes tuomet dirbo karškąjį portą ir pelnijo kas tikslai netingėjo, ir tai bestantbažnyčią užtraukė skolą, kuri lig šiai dienai tebevargina. Bet-gi nusiminti nėra ko: Dievui padedant, parapijins pasirupinus, klebonui vadovaujant, išdygs Dievo namai, kurie per amžius liudis, jog buta kadai-kitkart Dievą mylinčių žmonių. Jų rūpesniu pastatyta bažnyčia ir varpai iš augšto bokšto skambėdam i kasdienu

garbins aukadavius ir sakys jiems: "amžiną atilsį." — "Vienybė".

Seinai. Paskirti naujai pašvęsti kunigai: kun. Juozapas Lūckus (Jono sunus) į Laukeliškius kamendoriūmimi, kun. Juozapas Lūckus (Kazimiero sunus) į Igliauką kam.

Kretingos vienuolija atgijo. Kunigams Bizausiui ir Indruliui leista prie Kretingos bernardinų vienuolijos atidaryti novicijatą.

"Vienybė".

Sintautai, Suvalk. gub. — Ruduo Lietuvoje gražus. Jau štai Visi šventi o dar gėlės (kvietai) žydi. Užderėjimai pusėtinai buvo, nes kai-ka su pašarais nusiskundžia, bet klinuose kaimuose šią vasarą mažai žmonės lietaus matę, o ir oras vėsus buvo. Tečiaus žieminiai javai visur užderėjo.

Bridžių žmogus.

Plokščiai (Naum. apskr.) Traktiernės uždarymas. Rugsėjo 19 d. susirinko čionai mūsų valstiečiai. Susirinkusieji pirmiausia pareikalavo ir vienbalsiai nutarė, kad nedėdieniais ir šventadieniais vietinė traktiernė būtų uždaryta. Ir gerai padarė. Nes daugumas, ypač jaunimas popamaldų iš bažnyčios eidavo tenai garbinti girtuoklės dievaičio Bachaus, aikvodami sunkiai uždirtą skatiką.

Tikimės neužilgo jau sulaukti ir valdžios užtvirtinimo.

Taigi, garbė jums už tai, plokščiečiai, kad pradėdat susiprasti ir boikotuoti didžiausį savo priešą. Liaukitės tik visai gėrę, o bematant atjausite pirmynę, bet skatiko užtai dabar nesigailėkite skaitymui laikraščių ir naudingų knygų.

Punskas (Suvalkų apskr.) „Žiburio“ šventė. Spalio 15 d. čionykštė "Žiburio" draugija apvaikščiojo savo šventę. Pusė dešimtos rytą papuoštoj vainikas bažnyčioj atiaikyta iškilmingiau. Simonaitis prakalbėjo į susirinkusius, aiškindamas jiems apsišvietimo naudą ir ragino visus prie knygų ir laikraščių skaitymo. Po prakalbai nariai susirinko "Žiburio" salėn, kur pirmiausia draugijos sekretorius, p. Jakubauskas, davė atskaitą apie draugijos stovi nuo-pat-pradžią jos gyvavimo; nurodė, ką ji yra nuveikus, būtent: įsteigė knygyną, vakarinius suaugusiems kursus, teatrą, vartotojų draugiją "Dzūkai" ir uždarė šventadieninius alines. Be to pirminė pirmininko didžiausią nuopelną tos draugijos naudai, t. y. statymą draugijai namų beveik savomis lėšomis. Paskui kalbėjo pakviestas iš Seinų kun. red. Stangaitis. Jis, ilgoj savo kalboj išdėstęs žmonėms apie užsienio draugijas, kvietė juos kuoskaitlingiausiai prisidėti prie "Žiburio"; patarė sutverti ir ūkio ratelį. Jo prakalba žmonėms labai patiko. Kun. Džekonas, padėkojęs svečiui už jo atsilankymą, pranešė žiburininkams, kad jie nustoja savo veikalus darbininko sekretoriaus p. Jakubausko, kuris persikėlė į kita vietą (į Lekėčius).

Po 2 valandų susirinkimas išsiskirstė. Prisirasė 14

naujų narių, taip kad dabar iš viso 101 narys.

"Šalt."

Plokščiai (Suvalk. g., Naum. ap.) Kratos. Rugsėjo 22 dieną vakare atsibastė pas mus iš Vilkaviškio žandarų viršininkas su dviem žandais ir padarė kratą pas vietinį vargonininką p. Urbaitį. Ieškojo socialistiškų raštų, ypač išeinančių Amerikoje laikraščio "Kova." Išvertė visus kampus, tačiau nieko nerada. Spėjama, jog buvo kieno įskusta.

Tą pačią dieną padarė taip gi kratą ir pas ūkininką Januškevičių, ieškodami tų pačių raštų, bet ir ten nieko nelaimėjo.

Bijūnas.

"Šalt."

Melėtai (Vilniaus apskr.) Štai kokie mūsų žmonės. Jie triūsia, dirba, prakaituoja; netinginiai. Bet jų tasai triūsas kažin kur nueina. Per šešias savaites dienas jie dirba it arkliai nelyginant. Septintą gi dieną, atsilsio ir maldos dieną, eina bažnyčion. Po mišių traukia pas Elijų uždirtą per savaitę skatiką skaityti. Iš čionai eina namoliai linksmi, sušilę. Bet ant rytojaus—žiūri, kad kišenės tuščios. Pakasęs galvą, pakasęs — ir vėl prakaituoja per savaitę. Taip ir eina.

Apie apšvietimą — tai nėra ką ir kalbėti. Malėtiečiai ir be mokslo moka arti!

Vieną kartą buvo valstiečių susirinkimas. Ponas raštininkas apgarsino, kad valdžia duodanti medžiagą ir mokytoją. Reikia tik esą mokyklai vieta aprinkti ir medžiai suvežti. Bet "nereikia! nereikia! Mus mokesčiais apkraus"!.. sušuko susirinkusieji. Ak tu, bėda! Kai kinkoriams-niekams negaila pinigų.

Bėginėjęs.

"Šalt."

Lenkimai (Kauno gub., Telšių apskr.) Kur Sim. Daukantas gimė? 1908 m. "Šaltinio" No. 49 buvo žinia apie Simoną Daukantą. Tenai parašyta, kad Simonas Daukantas gimęs Ilakių parapijoje. Ne! Jisai gimė Kalvių sodoje, Lenkimų par. Dar tebėra ta pati trioba, kurioje jisai augo. Lenkimų par. dar tebėra gyvas Simono Daukanto seseries sūnus Kazimieras Prušinskis, kurs tebegyvena toj pačioj triboj, kurioj S. D. augo.

Simonas Daukantas dar savo aukomis yra prisidėjęs prie Lenkimų bažnyčios papuošimo. Jo įsteigti yra du paveikslai: Panelės Švenciausios apreiškimo ir šv. Jurgio, kuriedu ir dabar tebėra Lenkimų bažnyčioje.

K. Lenkimietis.

"Šalt."

Suginčiai (Kauno g., Ukmerg. ap.) Rugs. 27 dieną čia iškilmingai buvo pašvęstas kertinis akmuo po statomosios medinės bažnyčios. Pamatan indėtas tam tikras raštas ant pergamino ir lietuviškieji laikraščiai.

"Šalt."

Kunigų permainos Vilniaus vyskupijoje. Solų kleb. kun. J. Pakalnis perkeltas Alkininkuosna džiakonu, o jo vieton paskirtas kun. L. Luchtaravičius. Gudaigojo filijalista kun. F. Minkis, kurį Administrtorius buvo pasky-

res Gelėnyn, nežinia kaip dabar pateko Košedarnuos-
na. Krypno kleb. kun. J. Žukauskas perkeltas Vasilko-
van, o iš čia kun. Henrikas Vojevodskis — Krynan.

“Šalt.”

Seinai. Miesto trijų klesų mokykloje yra 10 moki-
nių iš Kauno gub. Beveik visi jie gerai mokosi ir padoriai
elgiasi. Beveik visi neturtingų tėvų vaikai. Kai kuriems
labai sunku užmokėti į mokyklą 10 rub. įrašų. Jų naudai
rugsėjo 4 d. buvo “Žiburio” šeimyninis vakaras. Gryno
pelno iš to vakaro liko 10 rub. Tie pinigai ligi šioliai dar
buvo neišduoti. Dabar jau paašikėjo, kuriuos mokinius
mokyklos taryba paluosavo nuo mokesnio. Atsižūrint
į tai, tie 10 rub. tapo padalyti tarp neturtingiausių mo-
kinių: trečios klesos mokynis Jurgis Černius nuo Rokiš-
kio gavo 5 r., tos pačios klesos Vaelovas Petravičius nuo
Dukštų 3 rub. ir pirmos klesos mokynis Romualdas Dap-
kus nuo Rokiškio—2rub.—Ketinama ir ateinantį pusme-
tį surinkti pinigų užmokėjimui už kauniečių-mokinių
mokslą.

Iš Amerikos

Philadelphia, Pa. — Nekursai Adolfas Moškovič (be-
ne bus žydas), turėdamas teisme bylą, tapo patėmytas,
davinėjant prisaiškintiems (jury) slaptus ženklus.
Teisdario tyrinėjimas prisipažino, kad prigulįs prie slap-
tos draugijos “Odd Fellows” ir kad slaptais ženklais
šaukėsi savo “draugų” pagelbos. Po tokiam prisipažini-
mui A. Moškovič gavo gerai prausti nuo teisejo Kinsey ir
tapo nuvestas į šaltąją, kaip pakaltintas už “teismo pa-
niekinimą.”

New York, N. Y. — Mirė neseniai milijonierius J.
Stewart Kennedy. Savo testamente jisai paskyrė suvirš
25 milijonus dolierių missijoms, bažnyčioms, universite-
tams, ligonbučiams, mokykloms, muzėjams ir panašioms
tikslams. Kennedy buvo presbyterijonų tikėjimo. Paėjo
iš Glasgow, Skotijoje. Į šią šalį atėjo, tebudamas da vi-
sai jaunu. Kaip pats savo testamente rašo, milijonus pa-
daręs, pasekmingai užsiimdamas verteivybe (busines-
s'u).

Suvienytose Valstijose dabar vieši du airių veikėju:
Tomas Powers O'Connor, angliškojo Parlamento narys,
ir kapitonas O'Meager Condon. Philadelphijoje po pra-
kalbų susirinkusieji “Academy of Music” sumetė \$12,000
gynimuisi airių prieš neteisingą Anglų priespandą.

New York, N. Y. — Muitų Name susekta didelės va-
gystės. Tyrinėjant, jau trys valdininkai prisipažino, kad
kompanijoms, užsiimančioms įvežimu prekių Amerikon,
padėdavo nusukti miestą ir pelnu pasida'ydavo. Vienas
pasisakė, kad tokiu būdu padėjo nuskriausti Valstijų iš-

dą ant vieno milijono dolerių.

Shenandoah, Pa. — Tris syrijiečiai norėjo tapti Suv.
Valstijų ukėsais ir todėl buvo padavę atsakantį prašymą.
Valdžia vienok jų prašymą atmetė. Mat, sulyg konstitu-
cijos Valstijų piliečių gali tapti tikrai “ateiviai baltos ra-
sos, ateiviai iš Afrikos ir asmens Negrų kilmės.” Tai-gi
aziatai negali gauti ukėsų tesių, nes ne tik mongolai, bet
nė turkai su syrijiečiais nepripažinta už tikrai baltos
veislės.

Tečians ikišiol syrijiečiai Schuylkill'o paviatė gaudavo
piliečių popieras. Štai neseniai ir Anees Maluf iš Potts-
villės, Pa., syrijietis, buvo gavęs piliečio popieras. Todėl
ir anie tris iš Shenandoah'o, kurių vienas yra studentu
Pennsylvanijos Universitete, ketina pajieškoti savo teisių
per teismą.

Kur kokiame mieste Schuylkill'o paviatė, Pa., žmo-
nės mėgsta bylinėtis, parodo kad ir šios savaitės bylų su-
rašas. Viso šią savaitę kriminališkų bylų Pottsville's tei-
sme būtu 234. Iš Shenandoah'o 80, iš Mahanoy City 39,
iš New Philadelphijos 17, iš Pottsville's 16, iš McAdoo 12,
iš Tamaqua 10, iš Ašland 8, iš Girardville, Gilberton ir
Tower City po 7, iš Minersville 6, St. Clair 5, iš kitų po
porą ar vieną. Tai-gi pasirodo, kur mūsų brolių lietuvių
daugiausia gyvena, iš ten ir bylų daugiausia.

Pittsburg, Pa. — Geležinėse dirbtuvėse Pennsylvani-
jos geležinkelių kompanija užsisakė da 5,000 karų. Tokiu
būdu 1910 metais ji pasidirds 15,000 karų vertės \$18-
000.000 dolerių. Tie karai, net ir jų ratai, yra plieniniai.

Buvo pasklydęs gandas, būk Teodoras Rooseveltas,
buvnis Suv. Valstijų prezidentas, miręs. Tečians pasiro-
dė, kad tai netiesa. Jis kaip žudęs, teip dar tebužudo Af-
rikoje liūtus bei slonius.

Carnegie'o “didvyrių fondo komissija” Pittsburgė
pracitą savaitę išdalino \$33,000 pinigais ir 23 sidabrinis
bei 27 bronzinius medalius tarp tų, kurie šiais metais at-
sižymėjo koku nors didvyrišku darbu. Visi apdovonotieji
yra Suv. Valstijų gyventojai, išskyrus vieną Kanadietį.

Baisi mirtis patiko nekuri Jurgj Graham, tarnaujanti
prie Pensylvanijos geležinkelio ties Lennox, Pa. Jam
beeinant skersai geležinkelio, įkliuvo koją į rėles. O čia
tiesiog ant jo ėjo garvežys. Negalėdamas niekaip kojos
iš rėlių išliuosuoti, su rezignacija turėjo laukti kolai-
k garvežys neužvažiuo ir jį į smulkes daleles nesumalė.

Amerikos Tautiškoji Geografiškoji Draugija pripa-
žino, kad Robert Peary tikrai yra buvęs ant žemėgalio.
Draugija nuo savęs jį apdovanojo auksiniu medaliu. Da-
bar jį laukia, kada Cook'as pristatys jai savo “popieras.”

IS LIETUVISKŲ DIRVŲ AMERIKOJE.

NEW PHILADELPHIA, PA.

Teško man būti neseniai viename neskaitlingame susirinkime ir išgirsti įdomią žinią, kad New Philadelphijoje, Pa., gyvena sumanus amatnikas, Vincas Mitrulis, kuris atsižymėjęs nepaprastais išradimais. Jisai išradęs labai sumanų užraktą geležinėms spintoms (safe) ir pakabinamąją spyną kurios nei su raktu neatvėrysi, jei tau ne parodys, kaip. Jis taipgi išradęs dabar plačiai vartojamąjį kasyklose "dūdinį graštą" (pipe drill). Jei šitą graštą būtų davęs užpatentuoti, būtų pelnęs tukstančius. Tečiau savo išradymo spyną ketinąs dabar užpatentuoti ir pradėti New Philadelphijoje jų fabriką. Vienok, girdi, šio įdomiausiu išradimu tai esanti mašina, kuri savaimijuda be jokios jėgos iš šalies ir, sykį įsijudinus, judės tau, koleik nesustabdysi arba koleik pati nesudils. Pirm keletu metų bandymai su jąja pasisekė. Išradėjas rengėsi ją išstobulinti ir užpatentuoti, bet nežinia, girdi, dėlko da ikišiol to nepadaręs. Visi klausantieji pripažinome, kad toji mašina, tai "perpetuum mobile" nepalaujamas judėjimas, kurio išradimui per tiek amžių buvo laužoma galvos. Pilnas visokių miščių apie tai, ką girdėjau, važiuoju namon. Parvažiavęs, randu ant stalo naują "Šaltinio" numerį. Perskleidžiu lapus ir lyg tyčia pirmiausia puola į akį šis antgalvis: "nepaprastas mūsų tautiečio išradimas — "sausą jėgą". — Tik smilkst per manę, kaip perskaičiau šiuodu paskutinuoju žodžiu. Na iš kur tas "Šaltinis" sužinojo, manau sau, kad mūsų Mitrulis išrado tokią mašiną!... Skaitau toliau ir radau, kad tiesa toki pat mašina išrasta, tik jau kito išradėjo, kokio tai Juozo Sutkaičio, paeinančios iš Lietuvos, Šilgalių velsčiaus, Naumiesčio pavieto, Suvalkų gub., o dabar gyvenančio Union City, Conn. Sutkaičio mašina su "sausąją jėgą" jau tapusi Sv. Valstijų patentų davėjo, Newman'o, apžiūrėta ir išradėjas gaus patentą. Neseniai buvęs su tąja mašina bandymai ir mašina ėjusi net 7 dienas. Paklaustas išradėjas, kas ją judina, atsako tik, kad — "mašina eina vien tikta sausą jėgą, ir tos jėgos niekad os neišsibaigs." Šitas dviejų ant syk mūsų tautiečių išradimas primena man žymet Cook'o ir Peary'o, dviejų pavim keičiauninkų, atradimą žemės galo.

E. M.

PHILADELPHIA, PA.

Prieš Visų Šventųjų šventę plačiai buvo skleidžiamas tarp vietinių lietuvių lapeis "Dievmaldystės trečiosios Lietuviškos parapijos, Philadelphia, Pa., kampas 8-tos ir Bainbridge gatvių." Yra ant lapelio du priešiniai: vienas — "Bažnyčios Lietuvių Katalikų trečiosios parapijos," o kitas: — "Pirmutinio Lietuviško siračnamio Amerike." Ant lapelio po "Dievmaldystės" surašu pasirašęs "Komitetas." Kas-gi per viena ta "Lietuvių Katalikų (sic!) trečioji parapija?" Kas ją įkūrė? Kas skaitė "Draugo" pereiname numeryje korespondenciją iš Easton'o, Pa., tai tas įspės: koks čia "žvejys" ta naują tinklą... norėjau sakyti — "Bažnyčią katalikams gau-

dyti įsitaisė. Tai tas pats Dilionis, ką andai Phillipsburge, Pa., cecilikams "be ceremonijų" šliubą davė, tas pats, ką anuomet Waterbury'je, Conn. bandė su pagelba vietinių cecilikų "katalikų" parapiją įkurti; tai tas, kuris paskui "žvejojo" apie Pittsburgą, nuduodamas katalikiškąjį kunigą; tai tas, kuris jau sykį bandė ir Philadelphijoje "kunigauti", dabar iš antro atvejo į ją su savo tavoru susikraustė. Tai-gi tas Dilionis visai nėra katalikiškuoju kunigu, nors juo garvinasi. Pasitikime, kad ir šiuo žygiu Philadelphijos katalikiškoji visuomenė, patyrusi kas per paukštis jų tarpe bando susivyti sau išdą, nesiduros sągės suklaidinti. — O Dilionis tegul sau trunkia prie "trečios parapijos" įvairius "kovotojus" prieš katalikų Bažnyčią, bet tegul nesidangsto katalikystės rūbu, kuris jam nedera, o pasirodo tokiu, koku tikrai yra, tai esti: atkritėliu nuo Katalikų Bažnyčios. M.

YOUNGSTOWN, OHIO.

Čionai Lietuvių gyvena pusėtinai burelis, darbai eina labai gerai ir pribuvusiam ne sunku darbas gauti. — Mokestis pusėtina.

Bet turiu paminėti apie čionykščių lietuvių nerangumą. Kad kitur gyventu tiek lietuvių, tai būtų jau ši tą nuveikę, o čia visi snaudžia, ir nežinia, kada pabus. Laikraščius visai mažai kas skaito. Neseniai buvo parapijos susirinkimas, atėjo labai mažai žmonių, ir tie patys išsiskirstė, vos tik liko 10 asmenų. Galima suprasti, kad 10 žmonių nieko nenuitarę greit išsiskirstė. Bėda, kad lietuviai to nesupranta, kad norint ką nuveikti, reikia vienytis.

J. S.

AMSTERDAM, N. Y.

Amsterdamo parapiją jau nuo penkių metų rėdo kun. J. Žydanavičius. Savo darbštumu ir energija jis atsiekė tiek, kad šiandien parapija jau turi nuosavybę, vertą \$100 000. Toks umas bažnyčios turto padidinimas neatsiejo, zinoma, be skolų, prie kurių mokėjimo kunigas turi raginti žmonės. Bet nežiurint ant to visko, žmonės prie jo yra labai prisirišę, nes kun. Ž. pilnai ant to užsipelno. Štai, paveizdan, atsitikimas. Parapijoje apsirgo reumatizmu vienas žmogus, kurs budamas pavargęs neturėjo iš ko maitytis. Kun. Žydanavičius pargabeno jį į kleboniją, tenai prižiūrėjo, partraukė gydytoją, ir darė viską, kas tik buvo jo galioje, pakol žmogus visiškai pasveiko, paskui jau sveikam parupino darbą. Tai ne vienatinis apsi-reiškimas kun. Žyd. meilės artimo. Nestebetina užtai, kad visi žmonės yra prie jo prisirišę, kaip prie tikro tėvo. Sekdami kunigo paveizdą, žmonės patįs tarp savęs gyvena, kaip broliai: nėra nė vaidų, nė peštynių, o tikėjimas ir dora pas juos yra išbujojė, kaip retai katroj' parapijoj'. Katalikystės priešai negali to kęsti. Ypač neramu jiems, kad pas Amstardamečius negali nieko pešti su savo "šviesiais" pamokinimais. Jei katras mėgina ten apsigiventi, tai suvis neturi kur garsinti savo mokslo. Bažnytinėj' svtainėj' neduoda jam išsišiepti, o nuvėjęs salianan, kada mąsto, kad ten geriausia vieta jo prakalboms, bematant pajunta ant savo sprando kietą gaspa-

doriaus delną ir išlekią per duris šiek tiek pirmiaus už savo skrybėlę, kurią jam gailėstingas suluninkas paskui jau išmeta.

Tą patį sunkumą turi ir su gospadinėmis, kurios jau pačioje kalbos pradžioje pakrapino juos ant laimingo kelio su visokiais nemaloniais kvėpalais. Vieną kartą atsilankius į Amsterdamą 2 vyrams ir 2 moteriškoms prakalbų laikyti, ištiko tikra batalija. Svečiams sukviestus visus parapijonus į žydišką svetainę, nekurię žmonės ten atsilankė daugiausia iš žingeidumo o gal ir iš užslėpto noro — išbandyti savo kumščias ant jų nugarų, kurios paskui iš teisybės taip išpėrė, kad vienas rašydamas į "Lietuvą" pavadino savę "kupranugariu." Kaip pasibaigė kova, nesunku įspėti, nes ne viename tik Amsterdame tas atsitinka. Paprastai kalbėtojas pradeda nuo to, kad jis nežinąs, kas tai yra socializmas, bet reikią visiems prie jo prigulėti, nes... čia paprastai seka litanija visokių išnaudotojų, o kada dasivaro iki kunigų, tada viens kits iš klausytojų spjovę sau į delnus, nutraukia oratorius nuo platformės. Jei po tai operacijai viens ar kits iš kalbėtojų negerai jaučiasi ir prisisavina sau "kupranugario" vardą, tai nieko tame stebetino, nes jie iš angsto prie to yra prisirengę.

Ir Amsterdame buvo ne kitaip. Rašydamas korespondenciją į "Lietuvą" p. Kupranugaris tik aitariai paminėjo, kad "daug prakaito praliejo Amstardiečiai, kol pastatė naują bažnyčią airių vyskupui" — ir džiaugiasi iš to, kad žmonės, nors pirmiaus prižadėję, mažai duoda. Prie ko redakcija daro patėmijimą, kad "duoti, ar neduoti, tas juk tik nuo žmonių paeina." Kad taip padarius patėmijimą:—Kaip žmonės užsirašo "Lietuvą" ir paskui nenori užmokėti, tai nėra ko pikti, nes užmokėti, ar ne užmokėti "juk tai nuo žmonių paeina."—Kas žin ar tas "Lietuvai" išėitų ant sveikatos? Amstardamiečiai, jau yra pasižadėję išmokėti ant bažnyčios, tai nepaisant jokių pojuokimų iš p. p. Kupranugarių pusės. — parodys tą be murmėjimo, nes žino, kad Dievo garbei, o ne pašalpai kokių ten neva "šviesumų," kurie tyčiojasi iš brangiausių tikinčio žmogaus jausmų.

X. X.

FREELAND, PA.

Kas lankėsi po vietas apgyventas lietuviais Amerikoje, galėjo patėmyti, šian ir ten mūsų tautiečių šioj šalyj' šioj tokj krutėjimą, gyvavimą. Bet kas viešėjosi nors keletą dienų Freeland'e, manding nesuklysiu, jei pasakyčiau, kad čion Lietuvis pakeleivis jautėsi visiškai tarpe svetimųjų. O gal jau nei į galvą neatėjo, kad čion būtų jo broliai tautiečiai apsigyvenę, net nuo daugelio metų, nuo Vilijos, Nemuno ir Šešupės krantų. Patsai miestelis priskaito į 60, o su aplinkėmis į 80 suviršum grynai lietuviškų šeimynų. Rotų galima jų rasti daug didesnį skaitlių, bet gal kitą tiek laiko save už lenkus. Tai-gi lai lenkai su jais ir džiaugiasi. Gaila žiūrēt, kad daug Lietuvos sunų ir dukterių, šioj liuosybės šalyj išsižada savo tikrosios Motinos — tėvynės.— Freelando lietuviai turi dvi draugysti: Dr. Šv. Kazimiero, kuri priskaito suviršum šimtą narių ir S. L. K. kuopa. Turi taip-gi savo po vardo šv. Kazimiero bažnyčią, kurį buvo pastatyta 1886

m., visa beveik lietuviais, bet dabar jau lenkai laiko už savo savastį. Mat paskiasniais laikais jų daug daugiau privaziavo ir apsigyveno Freelande. Kunigas lietuvis. Parapijoj sutikimas kuonogeriausias. Pirmiaus keletą metų valdė šv. Kazimiero parapiją kunigai lenkai. Lietuviai jauzdamiesi nuskriaustais, daugumas visiškai nepri gulėjo. Vieni eidavo šventadieniais pas airius, o kiti pas slavokus ir italus. Darbai pas mus geri. Tris brekeriai net ištisą dirbo vasarą, tuom tarpu, kaip girdet buvo kitų darbai sustoję. Teisybė, kiti penki ar šeši brekeriai labai mažai vasaros laike dirbo ir pas mus. Tai tokios naujieros po mūsų padange.

Vargdienis.

IŠ KITATAUČIŲ SPAUDOS.

Žinomas specialistas, profesorius ir labai darbus raštininkas, d-ras J. J. Walsh, rašo interesingą straipsnį savaitraštyje "America" (Nov. 6, 1909) apie naujai atidengtą ligą, kurią lietuviškai galima būtų pavadinti "kablina" (angl. "hook-worm disease").

"Kablina liga — rašo jisai — labai yra išsiplatinusi pietinėse Valstijose ir yra priežastim anemijos ir kitokių nuilsimo apsiereškimų, kurie pirmiau buvo laikomi klimato ir malarijos pasekmėmis. Liga yra labai žingeidina dėlėi daugelio priežasčių, bet labiausiai dėlėi labdarybės lekeijos, kurios jina pamokino. "Žinoti viską, yra užmiršti viską," mokina senas sakinyš, o kablina liga paaiškina sakinį priderančiai. Suvienytose Valstijose išgirdome apie ją, kuomet paėmėme savo globon Porto Rieo. Radome ant salos daug gyventojų, kurie, kaip rodėsi, neturėjo užtektinai energijos, kad norėtų gyventi. Jie vaikščiojo aplinkui be tikalo, jų veidai buvo išblyškę, akys nežibėjo, jie valgė nenorėdami ir rodėsi didžiausiais tinginias. Pradžioje buvo manyta, kad juos padarė tokiais aplinkybės, kuriose jie pirm tatai gyveno. Ispanija buvo atviriai kaltinama, kad juos užmušė dvasiškai, kad nedavė jiems progos išlieti savo energijos, nedavė vilties geresnio gyvenimo. Buvo išreikiatami pasigyrimai, kad naujose aplinkybėse viskas atsimaitys.

Tečiau už kelerių metų Amerikos gydytojai permainė savo nuomonę. Tapo susektą, kad Porto Rieo's gyventojai iš didesnės dalies serga anemija, iš priežasties mažų kirmelėlių, užsiveisusių jų viduriuose. Tai taip vadina mos kabinės kirmelės, apie pusę colio arba mažiau ilgio, — tos pačios, ką tapo atrastos Egipte pirm 50 metų, ir kurios, kiek galima sužinoti iš senų raštininkų, veisėsi tenai dar prieš 3000 metų. Pradžioje buvo manyta, kad kirmelėlės tėra randamos viename Egipte. Paskui, bekasant tunelius-pro Alpus, tapo užtėmyta, kad daugelis darbininkų susirgo ypatinga anemija, kurios priežastį bandyta atrasti nešvariame ore, kuriame jie dirbo. Bet buvo tai kablina. Vėliau tą ligą užtėmyta pas kalnakasius, plytų dirbėjus, ypač pietinėje Vokietijoje ir Vengrijoje. Galop patėmyta ją Porto Rieoje. Po to jau jina išėjo aikštėn pietinėse Valstijose, kur ji prasiplatinusi tarp "baltųjų vargdienių." Tolesni tyrinėjimai parodė, kad jina gyvuoja Pennsylvanijos angliakasyklose....

Rockefeller dovanojo milijoną dolerių kovai prieš tą ligą. Kaip-gi tat kovoti prieš ją?

„Līga platinasi per vidurius — rašo toliau d-ras Walsh. — Kirmelėlių kiaušinėliai, kaip norints išmesti iš vieno žmogaus vidurių, patenka į kito žmogaus vidurius. Tokia buvo nuomonė apie užsikrėtimą liga ikišiol. Bet paskutiniu laiku specialistų tyrinėjimai parodė, kad kiaušinėliai gali įeiti į žmogaus kūną per odą, patekti į kraują ir pamaži atsidurti viduriuose.“

Geriausieji vaistai prieš kablinės ligos platinimą, d-ro Walsh'o nuomone, yra švarumas, prausimos, užlankymas valiai rankų ir kojų (kur vaikščiinama basai.)

„Kaip rodosi, — baigia d-ras W. — Amerikos su Ispanija karė atnešė mums (amerikiečiams) dvejopą naudą: privertė ieškoti vaistų prieš geltonąjį drugį ir, atidengusi tropikalinio tingumo priežastį, privers suieškoti pasekmingus ginklus prieš kablinę.“

New Yorko savaitraštyje „The Survey“ (Nov. 6, 1909) p. Elias Tobenkin rašo interesingą mums straipsnį apie ateivės merginas Chicagoje („The Immigrant girl in Chicago“).

Ateivės merginos priklauso prie neišlaivintųjų darbininkų rūšies. Jos ieško darbo tarp savųjų ir gauna užmokestį mažiausiąją. Pradžioje jos yra išjuokiamos prižiūrėtojų ir seniau atėjusiųjų draugių, spėjusių virsti „sportais“. Prie darbininkų organizacijų jos beveik nepriklauso, o jei ir pristoja prie kokios sąjungos, tai dėlto, kad tampa socialistėmis.

Daugiausiai pigių, neišlaivintų ir nesuorganizuotų darbininkų ateina iš Austrijos ir Rusijos. Iš Austrijos ateina apie pusė tuzino tautų: lenkių, žydžių, ungarių (slavokių?), čekių. Iš Rusijos sulyg tautų eina: žydės, lenkės, lietuvės ir latvės. Rumunija siunčia nemažą skaičių žydžių. Iš Vokietijos atkeliauja daugiau lenkių, ne kaip vokiečių. Irlandija, Italija, Švedija ir Norvegija siunčia po lygų skaičių, nors mažiau, kaip augščiau paminėtieji kraštai. Kitos tautos dar daugiau pamargina jau ir be to margas Chicago merginų eiles.

Ką jos veikia? — Įvairius darbus, bet šiek tiek galima nurodyti ypatingus užsiėmimus, prie kurių yra linkusi paskirti tauta. Pav., airės, vokiečės, čekės ir skandinavės mėgsta namų darbą, bent pradžioje. Italės skiriasi nuo kitų ateivių. Jos teka labai jaunos ir tuojau savo namus paverčia „šapa“ (dirbtuve). Jos apsiuvinėja ir užbaiginėja drapanas (kelines, vaikų bruslotėlius ir tt.) labai pigiai — už 50—60 centų dienos darbą, dirbamos po 15—16 valandų kasdien.

Lenkėms, žydėms, slavokėms (pas autorių „Hungarians“) ir lietuviams tenka sunkiausi darbai, bet ir čia matyti monopoliai. Taip, žydės turi savo rankose siuvėjų dirbtuvėse mašinų varymą ir kitus darbus, išskyrus prosavimą, nes tai sunkus darbas ir priklauso vyrams. Lenkės yra užpludusios gyvulių skerdyklas, kur jos dėsto mėsą į blėšines, lipdo etiketas ir tt. t. Į skerdyklas patenka daug lietuvių, slavų, čekių, vokiečių, slavokių, airių ir kitokių tautų merginų — bet italės tenai neina.

Lenkės turi sumonopolizavusios Chicagoje vieną dar-

bą — indų plovimą ir grindų mazgojimą viešnamiuose ir restauracijose. Jos nenoriai eina į privatus namus tarnauti. Dėlko? — Na, privatinuose namuose reikia išmokyti angliškai ir taikyties prie amerikiečių gyvenimo — tuo tarpu restauracijoje jos dirba greta vienos—kitos lenkės. Be to, restauracijoje išdirbai paskirtą laiką ir esi liūosa: gali eiti į balių, teatrėlį, vaikščioti su jaunikiu ir tt., kas privatinuose namuose retai tėra galimu daiktu.

Dar vienas įsitėmytinus daiktas. Lenkės (pridedame nuo savęs, ir kitų tautų ateivės) nenori tarnauti privatinuose namuose, nes „tarnaitė“ — tai pažeminantis vardas, o jos juk atvažiavo pasiieškoti sau pono, užsitarnauti sau „ponios“ vietą.

P. Tobenkin ta pačia priežastin aiškina nenorėjimą priklausyti prie darbininkų sąjungų. Juk rištis į darbininkų uniją tai vistiek, ką prisipažinti, kad esi prasta darbininkė, ne kokia pona.

Žydės lengviausiai prikalbinti prie sąjungos, bet tik tokias, ką yra atėjusios iš Rusijos. Mat jos yra pripratusios prie slaptųjų, revoliucijoninių organizacijų. Bet jų priklausymas prie organizacijos turi politiską, tolimą, atitrauktiną siekį, ne artimą, ekonomiskąjį tikslą. Todėl tokių sąjungų susirinkimuose išgirsi greičiau protestą prieš nužudymą kokio politiskojo prasikaltėlio tolimoje Rusijoje, ne kaip reikalavimą sureguliuoti darbo valandas arba užmokestį už triusą.

O kaip tos merginos gyvena?

Eina jos darban ir iš darbo suplyšusiomis drapanomis. Grįždamos iš darbo turi labai nuvargusius veidus. Moka jos už kambarį ir valgį du doleriu savaitei. Koks jų kambarys, kokia lova, koks valgis? — Girgždanti, nepridengta kanapa — tai jos lova; kava su duona jos pusryčiai, sriuba su kaulais — jos pietūs arba vakarienė.

„Daugelis jų grįžtų atgal, bet jos negali susitaupyti užtektinai pinigų — baigia autorius. — Net tos, ką galėtų susigrandyti (koks charakteriskas išsireiškimas!) šiek tiek skatiko, kad galėtų sugrįžti į gimtinę sodžių, — negali, nes tatai „užmuštų“ jas namie: buvai Amerikoje ir sugrįžai prasta darbininke, ne kunigaikštienė, žibančia auksu ir diemantais.“

Teatras ir Balius!

Liet. Šv. Kazim. Parap. Choras parengė puikų Teatra ir Balių ant naudos Naujų Vargonų į naują lietuvišką Šv. Kazim. bažnyčią, kuris atsibus Serechoje 24-tą d. Lapkričio (Nov.), 1909 m. p. K. Rudaičio Svietainėje, 193 North Main St., Pittston, Pa. Prasidės 7-tą valandą vakarė, duris bus atdaros 6-tą val. vak.

Mielai užkvičiame visus lietuvius ir lietuviutes, vietinius ir aplinkinius atsilankyti ant to taip dailaus ir linksmo vakaro, nes bus vadinta trijose veikmese labai juokinga juokažaislė „Žydas ir Žydbernis“.

Kas nepatingės atsilankyti, tas gardžiai atsijuoks, nes tai juokingiausias tearas iš visų, ką buvo kada nors vaidinta lietuviškuose teatruose.

Tikiėtų kainos: vyrams ir moterims pirmos sedynės po 35c., užpakalinės po 25c., vaikams po 15c.

Komitetas.

DRAUGAS

KATALIKIŠKAS LAIKRASTIS
PASVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
REIKALAMS

Eina kas savaitė iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams \$2.00, pusmečiui \$1.00, trims mėnesiams 50 centu. Europoje ir kitur \$3.00

Adresas:

"D R A U G A S",
314 E. Market Str. Wilkes-Barre, Pa.

Iki kol pinigus, rankraščius ir korespondencijas reikia siųsti pas:

Rev. V. Vizgirda,
190 S. Meade St. Wilkes-Barre, Pa.

"DRAUGAS"

(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: \$2.00 a year, \$1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

REDAKCIJOS PASTABOS.

Vilniaus "Viltyje" skaitome šitokią žinią:
"Paduodame čia iš "Kur. Lit." (jo pasema iš "Wiad. Mar.") dar keletą žodžių apie įšventimą pirmojo ir vienintėlio marijavitų "vyskupo" kun. Jono Kovalskio. Įšventė Kovalskį į "vyskupus" senakatalikių antvyskupys iš Utrechto kun. Gerardas Gul — Utrechto šv. Gertrudės bažnyčioje, sulig Rymo Bažnyčios apeigų, dalyvaujant senakatalikių kunigams: Haarlamo vyskupui Jokubui Jonui van Thiel ir Devenlero vyskupui Mykolui Spitai. Apie tą įšventimą surašyta tam tikras lotinų kalba dokumentas, ant kurio pasirašė be viršminėtų vyskupu: anglų vyskupas Aurelijus Harris Mathew, vokiečių vyskupas Juozas Demmel, daugelis Olandijos, Vokietijos ir Anglijos kunigų, taip pat atvykusių iškilmen sietiškių ir šeši marijavitai kunigai. Olandijos senakatalikių vyskupai išleidę taip pat aplinkraščių, kuriuo skelbią, kad tarp senakatalikių ir marijavitų Bažnyčios įvykusi vienybė."

Marijavitai pirmiau varėsi prieš katalikų bažnyčios hierarchiją, dabar tveria savąją. Įdomu, kad senakatalikių pagamino vyskopus Amerikos nepriklausomiesiems ("niezaležniems") lenkams, gamina dabar juos Kazlauskės garbintojams. Ar senakatalikių sekta nepradeda tiktai irti, jei jungiasi su Hodurzais, Kavalskais ir kitais išklydeliais, ką turi daugiau puikybės, nekaip tikėjimo, daugiau ambicijos, nekaip sveiko proto?

Musiškiem dviem marijavitų kunigam gal bus maloniau klausyti Kovalskio, nekaip "močiutės" Kazlauskės. Šeip jau žmoneliams šitas atsitikimas bus vienu prirodymu, jog marijavitai neturi nieko bendro su katalikų bažnyčia.

MATUTĘ--SENUTĘ MATAU....

(Aukoju atminčiai savo mylimam broliui Jurgiui V-kui).

Man buvo tik lemta vargai tepažinti
Ir juose jaunystę parbūt'.
Nors kelią į laisvę ir mėginau skinti,
Bet veltui -- man likta pražūt'!....

Nelūjančios žiaurios gyvenimo audros
Išplėšė man kiltus jausmus,
Ir visada teko man karčios taurės,
Aš nykstu -- jos rodė kapus.

Nebuvo man gaila tėvynę palikti
Ir visi drangai mylimi;
Ir nieko nepaisiau ar teks juos sutikti,
Man rodės' visi svetimi.

* * *

Ant nieko nepaisiau, kas brangint reikėjo,
Ir nieko tada neįjaučiau;
Matutė nors priešais į mane žiūrėjo,
Bet tarsi ir jos nemačiau....

Tik staiga senoji matutė prabylo:
"Sūneli! ką dabar darai!!
"Ar tavo galvoje jau audros pakilo,
"Ar jausmų širdies netekai!!....

Tuos žodžius pratarus man galvą suspaudė,
Jos ašaras karštas jutau.
Stengiausi ištrukti -- bet ji nepaleido,
Aš visas tada apjaučiau....

* * *

Ir tik kaip iš miego--aš staiga pajutau,
Kad mane nuo žemės kas kelia;
O ašaras karštas ir žodžius vis juntu,
Jie širdį kaip kardas man veria....

Bet nėra jau laiko tuos jausmus išreikšti,
Nes laikas jau man išvažiuot,
Mascotas ir taip gal jau baigia man' keikti,
Mat nori jis man' išmieruot'.

Kada šiaurės meškis mane išmieravo
Ir tarė: priimtas esi! --
Štai yr' tavo bendrai--su kuriais man' varė,--
Kaukazan keliausit' visi.

• • •
 "Šiandieną it paukštis po sietą plaukioju
 Ir nieko brangaus neturiu;
 Štai vienas apleistas ant lovos vaitoju
 Tarp sienų baltų keturių.

Jau jiegos apleidžia.... vargiai bekvėpuoju....
 O! gelbėkit! — aš sušukau.
 Kaip žalias žolynas pakirstas svyruoju,
 O gentis! — aš jų nežinau.

Ir akis jau temsta, ir kūnas jau šala,
 Ir taip aš palengvo migau....
 Užmigęs sapnuoju, o veidas vis bala, —
 — Matutę—senutę matau.....

Chicago-Pittsburg, 9/24/09.

Beržvalkietis.

PRIE VADOVĖLIŲ KLAUSIMO.

Pakėlus klausimą ar nereikalingi Amerikos lietuviams atskiri vadovėliai ir ar, užiuot dėję aukas Lietuvos mokyklų vadovėliams, — imtume rūpintis savo kailiu, kaip artymesniu ir labiau apleistu, — p. Vinciūnas — užiuot rimtai gvildent pakeltą taip svarbų klausimą — užsipuola su visa "apšviestųjų" etika ant paduotos nuomo, ant pasivadavimo lietuviškųjų vienuolių išlavini mo, ant pasivadavimo lietuviškųjų vienuolių šv. Kazimie riaus Seserimis.... Matytina p. V. apsilenkė su tikslu, nes visai kur kitur nuvažiavo.... Daugiau-gi balsų tame dalyke — nepasirodė. Gaila.

P. V. keliuose eilutėse išsireiškia, atskiri vadovėliai mums esą nereikalingi, mat, tikras mokslas visur tas pats, ar Lietuvoje ar Amerikoje. Iš to jamjam matosi nuosekliai išeiną, kad ir mokslo, tariant, mokinimo me toda ir vadovėliai visur tie patys turėtų būti. Ar tai tiesa? Begu. Idant mokinimo metoda, būdas ir vadovėliai bū tų tie pats reikėtų kad ir mokiniai būtų vienokiose sąly gose, tos pačios rūšies. Nes kad vadovėlis būtų tobulas, reik kad jis ir savyje būtų geras, bet teipos-gi kad būtų pritaikintas prie tų kuriems jis — reginamas, būtent: amžio, luomo, proto pajiegy, išdalies-gi net palinkimų ir protavimų. Vadovėlis turėtų vaiką netik mokinti, bet ir pažadinti mokintis, užinteresuoti, patraukti prie mokslo. — Iš straipsnio p. V. matytina autorius neseniai esąs A merikoje ir Amerikos lietuvių nėra bandęs mokyti,— adverniškai kitokią nuomonę būtų išsidirbęs vadovėlių klausime. Man teko mokyti iš šitų vadovėlių: P. Mykolai nio, "Vaikų Draugo." A iš B "elementoriaus" ir Tana nevyčiaus pradžiamokslis Amerikos parapijinėms moky kloms. Pirmutinieji du pasirodė neatsakantieji, be prie žžaščių kurias jau "Draugas" yra minėjęs, kad jie yra skirti kaimo vaikučiams. Miesto mokiniui, o dar Ameri kos, toks vadovėlis nemaionus. Paduoti aprašymai, neužima, jamjam sausi.... nesuprantomi. Pavyzdžiui atsiminimui raidės "ė" paduota paveikslėlis edžių, prie "i" — ilgesnis ir tt. Tiesa Amerikoje ildeginis vartojama ledo nukirtimui, bet nieks jį čia taip nepavadiną,

ėdžiu-gi mūs amerikoniukai nėra visai matę. Toki pavei kslėliai, — užiuot palengvint mokslą, — vien išsūkia mokinio klausimą "kas tas!"

Kitas keblumas su rašymu. Daugelį rašo raidžių Amerikos mokyklose visai kitaip liepia ir mokina rašyti, negu kad tai mūs Lietuvos vadovėliai. Kitoks būdas ra šymo vaiką painioja ir jam išrodo kad tai būtų visai naja raidė....

Būdas-gi mokinimo sulyg sylabizavimo ir rašymo yra tas pats ne vien "airių davatkų" mokyklose, bet ir viešose mokyklose, kame kartais mokina tyčia gerai "ap sišvietę"....

Tananevyčiaus pradžiamokslis tuomi mums atsako mesnis kad rašto raidės paduoda Ameriko priimtasias, bet paveikslėlių dauguma ir raštai tai iš Lietuvos vado vėlių surankiota ir kartais toli gražu mums neatsakan tieji....

Apie Damijoničio pradžiamokslį arba "Vaikų Žvaigždutę" (Bendoriaus) tas pats sakytina, ką ir apie anuodu, būtent Amerikos mokiniams netinka. Juosios ga lima vartoti, tariant vaikus priversti iš jų mokyti, bet... tai nereiškia kad jie atsakytų reikalajamui tikslui.

Sulyg aukų, ar nedraudžiama šelpti Lietuvos vado vėlių fondo net pagirtina, tik... ar ne laikas ir mums, liovus snausti, aprūpinti neatidėtinus mūsų mokyklų reikalus? Vienu-gi iš jų yra tai parūpinti mūsų ameriko niukams atsakantį skaitymo ir rašymo pradžiamokslį. Vodovėliai-gi dėl geografijos, istorijos, skaitliavimo, manau, tiktų Lietuvoje vartojami, ar bent atskiri nėra taip svarbiai reikalingi, kaip-kad skaitymo bei rašymo pradžiamokslis.

Primintina, kad daugelis aukotojų pasigenda, kad jų vardai nebuvo laikraščiuose (bent katalikiškuose) pagarsinti, kaip tai buvo žadėta; primena tai pos-gi, kad jų vardai ne būtų valkiojama po bedievių rašpalai kius, nes tai aukų daugiausia katalikai ir dėl katalikų pažadinimų.

Geistina būtų, kad dažniau būtų gvildinama apšvie tos reikalai, ypač mokyklų ir vadovėlių reikalai. Moky klų veisimusi labai palengvintų tųjų raštai, kurie jau ja sias turi įsteigę, būtent aprašymai: painių apgalėjimo, būdas užlaikymo mokyklos, dalykai išguldomi, mokyto jų suradimas ir jų tautybė, įsteigėjų triušas ir jo vaisiai.

Gražų pavyzdį davė kunigas Žebrius. (Žiur. "Drau gas" p. 197.)

J. J. J—tis.

KOMISIJA IŠTIRTI D-RO COOK'O ATIDENGIMĄ.

Amerikos geografiškoji draugija pripažino valdiš kai, kad Peary ištiesų yra pasiekęs šiaurinį žemgalį. Ta pati draugija paskyrė buvusį universiteto "George Wa shington" profesorių J. Howardą Gore'ą, admiralą J. F. Pillsbury ir geologą d-rą C. Willard'ą Hayes'ą ištirti d-ro Cook'o dokumentus ir užrašus. Dabar Cook tvarko savo užrašus ir — pagal pasižadėjimą — paduos juos Kopen hageno universitetui ištirti. Amerikos komisija paims juos į savo rankas vėliau.

TAUTYBĖ IR TIKĖJIMAS.

Lietuviams kylant iš sunkaus miego pradžioje rūpėjo tik vienas dalykas, butent kad tapti lietuviais, neišsązdėti savo kalbos ir turėti drąsą būti oriskaitytais prie neturtingos visuomenės, kalbančios lietuviškai. Su koku noru mes kildavome iš tautiško snaudulio? Kiek drąsos parodydavome, kad prabilti ta paniekinta kalba ponų draugijoje! Dvidešimts metų atgalios nuo žmogaus tarsi nieks nei nereikalavo kitokios dorybės, kaip tik — prisipažinti esąs lietuvių. Bet ilgainiu ne neapsidžiaugėme vienu tiktu vardu, ėmėmės prie rimto darbo. Musų tautybė jau yra užtikrinta. Kiek tai šimtų metų reikėjo, kad prislėgti mus kalbą, ir tas nepilnai pasisekė. Kalba tapo prislėgta, bet nepanaikinta.

Jos išsilavinimas tapo sustabdytas, bet užtai jos grožybė neišnyko. Šiandien jau mes savo kalbą tiek išlaviname, kad visas moksliskas šakas galime joje vesti. Taigi mus tautybė nežus. Bet dabar kyla kiti namams klausimai. Pirmiausia atsiranda tikėjimo klausimas. Ką daryt su tikėjimu? — klausia pirmieviai. Atmesti jį, kaip persenusį, atgyvenusį savo dienas, nereikalingą rakandą! — šaukia smarkiausi riksmi. Bet ne, — tikėjimas nesiduoda taip greit atmesti. Jis parodo, kad suvis ne yra atgyvenęs savo dienas. Jis parodo, kad yra tokia galybė, su kuria turi apseiti švelniai net mokyčiausi tautos vadovai. Aure, kada Lietuvoje virė revoliucija, ji gana gerai buvo remiama žmonių, kol jos vadai neužkliudė tikėjimo. Kada gi katalikystė buvo užkabinta, lietuviai suvis atšalo nuo revoliucijos. Aiškiai pasirodė, kad lietuviai yra katalikiška tauta. Mes neprivalome to užmiršti, — ir norėdami platinti tautybę, turime remtis ant katalikiško pamato. Katalikystės galybę mato ne tik šios dienos politikai, bet visais laikais katalikų tikėjimas buvo didžiausia kliūtis tiems visiems, kurie norėjo praplatinti liuosus gamtos įstatymus. Ar gi jau tikėjimas stabdo tautystę? Ar ištikro katalikai jau tokie atžagareiviai ir tamsunai? — Taip yra tik nuomonėje musų nedaperėtų pirmievių, kurie nežino nė Katekizmo, nė istorijos. Gudrūs vadovai bedievybės išnaudojo mus nesubrandusių pirmievių karštį ir stumia juos kovoti su tikėjimu, žinodami, kad tamsus ir užsidegęs žmogus tampa geriausiu jų įrankiu kovoje su tikėjimu. O jei da jiems prižada 'laisvę ir žemę,' leidžia gyventi pagal sugadintos gamtos norų, tai suvis nestebėtina, kad katalikai turi tiek priešų. Bet jei tie žmonės pratrintų akis, tai suprastų, kad tikėjimas suvis nėra priešų, nė tautos, nė pavienio žmogaus. Tikėjimas tautą palaiko, — tai faktas, kuris jau buvo žinomas tautų vadovams da toli prieš Kristaus atėjimą ir visi senoviškų tautų tvarkytojai didžiausia atida atkreipdavo ant tikėjimo, kad tik čia, kaip nepamiršus apie jį, rašant įstatymus. Musų laikuose tauta be tikėjimo jau nuspręsta pražuvimui. Tas pats yra ir su pavieniu žmogumi. Gamta jo gali lavjti teip toli, kol nepagenda, kaip tik žmogus jau seka pagedusią gamtą, tikėjimas jam prieštarauja. Tikėjimas ne yra gamtos naikytojas, tik tvarkytojas.

Visko, ką tik gamta daro prakilniai, tikėjimas pameria ir laivina. Rimtas mokslas, literatūra, daila visais

laikais neturėjo didesnio draugo už tikėjimą. Vidaramžių tamsybėse, kada visą Europą valdė kumščia, kada net patys karaliai su dideliu vargu galėjo pasirašyti savo pravarde, katalikų tikėjimas statė klioštorius, kur mokydavosi tukstančiai vienuolių, steigė mokyklas ir universitetus, kuriuose nekuriė vienuoliai atsižymėjo tokiu mokslu, kad šendien dar jų raštai yra gerbiami, kaip vausiai augšto proto.

Galima drasiai sakyti, kad katalikystė, išgelbėjo apšvietą. Ir tas apšvietos draugas, ta "šviesa iš dangaus" turėtų būti atgyvenusiu savo dienas? O reikia tikrai tamsaus ir brutališko proto, kad teip tvirtjti. Bet musų pirmieviai tikėjimo nepažįsta, nė jo dabartiniam stovyje, ne praeityje, t. y. nežino, kas jis yra, nė ką jis padarė. Katekizmas pas juos stovi dirvonais, o apie bažnyčios istoriją nėra nė kalbos. Lengva tada suprasti, kad tikėjimas jiems yra nesempališkas, kad jie katalikystėje mato tik sunkų, nepanešamą jungą, — o iš to visko pasekmė, kad jeigu tikėjimas žmonėse ima viršų, tai jie dreba iš baimės, bet jei jis žmonių akise šiek tiek nusilpsta, tada visi ant jo šoka.

Bet šendien tikėjimas jau išnaujo atgyja ir matomai ima viršų visame. Kaip Romoje katalikystė atgaivino supuvusią Rymečių tautą ir iš mėslo pagedimo pagimdė kuopuikiausias dorybes, teip ir pas mus katalikystė dirba savo gražų darbą, steigia dorias mokyklas, platina blaivybę, įveda dorą į griuvantį jau Amerikos naminį gyvenimą. Dideli politikai ir net gabus Vokiečių socialistai jau tą seniai mato, ir gerinasi prie tikėjimo, mus tik tai pirmieviai šoka ant katalikystės ir, mosyknodami rankoms, plaka orą ir kariauja su malunais. Na, jie visados buvo paskutiniai ir didžiame žmonijos kune jie žino paskirą sau vietą: eiti iš užpakalio..

Jaunutis.

Užkvietimas.

Lietuviškoje parapijoje šv. Pranciškaus Minersville, Pa. baigiama yra statyti nauja bažnyčia, kurios pašventinimas bus 25 dieną š. m. lapkričio (November) 1909. Taigi ant tos linksmos iškilmės kviečiu drauge su mano parapijonais visus aplinkinių miestų Lietuvius, kaip pavienius, taip ir draugijas kaip: Shenandoah, New Philadelphia, Cumbola, Girardville, Gilberton, Mahanoy City, Mt. Carmel, Shamokin ir kitus aplinkinius. Negalėjau atskirais laiškais užkvieti draugijas, nes nežinia buvo ikišiol, kada bus pašventinimas, o dabar jau nespėčiau to atlikti. Tegul šitas užkvietimas užstos visus laiškus ir tikimosi, kad musų kaimynai neatsisakys dalyvauti taip brangioje ne tik mums, bet ir visiems Lietuviams-katalikams apeigoje. Draugijos, kurios dalyvaus in corpore, tegul man praneša, koku laiku pribus į Minersville, Pa. kad vietinės draugijos galėtų pasitikti svečius.

Su pagarba

Klebonas šv. Pranciškaus parapijos, Minersville, Pa.

KUN. J. DUMČIUS.

Kritika ir Bibliografija.

Tai Motina! Ką tik skaičiau. Draugai. — Trijs Apysakos. — Parašė K. Janišauskas. "L. R." Shenandoah, Pa. "Darb. Viltis" Spauda ir Turtas. 1909 (27 puslapių.)

Pirmame piešinėlyje aprašytas žinomas Amerikoje tipas moteriškės, ką vyrui dirbant fabrike, ištisas dienas perleidžia prie alaus blekinės ir flirtuose su išdykusiais vyrais. Antroje pasakaitėje jaunas vaikinys skaito vakare aprašymą tėvynės Lietuvos, susigraudina ir savo jausmingais atsiliepimais apie kątik perskaitytus dalykus paragina savo draugą imties už knygos. "Drauguose" nupištas vargingas padėjimas Lietuvos kumečių vaikų.

Visi trys paveikslėliai parašyti pusėtinai. Tasai "pusėtinai" reiškia, kad pirmąjį ir paskutinį piešinėlį butų geriau parašęs A. Čechov, o antrąjį H. Sienkevičius. Bet p. K. J. turi vidutinį talentą. Pasilavinęs, galės rašyti išties gražius apsakymėlius iš Lietuvos ir Amerikos gyvenimo. Reikia tiktai turėti daugiau aplamesnius siekius savo raštuose, daugiau artimo meilės, ir daugiau noro praleisti viską juokais, nekaip neapykantos rodymo. Reikia atsiminti, kad aprašomieji žmonės yra vien žmonės, ir kad jie ne visados yra patys pagimdę situacijas, kuriose atsiranda, ir aplinkybes, kuriose prisieina jiems gyventi.

Krikščionys ir Raudonas Gvazdikas. Dvi apysakos. Vertė Pranas Siūlelis. Shenandoah, Pa. "Darb. Viltis" Spauda ir Turtas. 1909 (52 pusl.)

Kaip sako, Leonidas Andriejev'as yra gabiausias Tolstojaus mokyklos raštininku. Talentas trykšte-trįška iš jo vaizdelio: "Krykščionys". Gabesnieji Rusijos raštininkai (Dostojevskis, L. Tolstojaus, Garšinas ir kiti) mėgsta vesti aikštėn prostitutas savo apsakymuose. Ir Andriejev'as "Krykščionių" karžygė yra prostitutė Karaulova. Pašauktą teisman liudyti, jinai atsisako nuo prisiekos: neesanti krikščione, neturinti sąžinės ir tt. Teismo pirmininkas, šventikas (popas), prokuroras, prisiekusieji ir galop policijos antstolis mėgina paeiliui įtikinti ją, kad jinai, nors gyvena nepadoriai, vis-gi pasilieka krikščione ir dėlto privalo prisiekti. Pasidaro juokingos scenos — ir pasakaitė skaityti labai smagu. Bet Karaulova vis dėlto atsisako sudėti prisieką. Galop nuspręsta leisti jai liudyti be prisiekos.

Pasakaitėje tolstoizmas aiškiai metasi į akis. Mergina išklydo iš kelio—arba tapo išklaidinta, vis tas-pat ir neturi vilties nei noro pasitaisyti; pati žino, kad gyvena nekrikščioniškai ir sako, kad kitame gyvenime nesitiki rasti blogesnių daiktų už tuos, kokius kenčia dabar, — tai-gi ji nėra krikščionė. Jai vistiek, ką su ja padarys: gali mušti, gali nuogą nuvilkti, gali užmušti... — jinai neprisieks, o jei teismas norės išgirsti nuo jos ką norints, tai jinai pasakys tik tiek, kiek žino, daugiau nieko.

Tolstoizmo girtį negalima — dėlto tatau, kas skaitys Andriejevo pasakaitę, tegul žiuri daugiau į jos literatiškas grožes (kurių dejas! lietuviškam vertime tėra tik šešėlis), o mažiau paiso į morališkąjį sensą.

Edmundas de Amicis (pasakaitės "Raudonas Gvazdikas" autorius) yra žinomas Italijos raštininkas, kuriam tečiau geriau sekasi aprašinėti kelionės po svetimus kraštus įspūdžius, nekaip buti beletristu. Šitame apsakymėlyje norai geri, mintys gražios — bet vertimas galėjo būti geresnis. Daugybė rusicizmų ir kitokių nelietuviškumų rodo, kad vertėjas skubinosi. Leidėjui nebūtų nieko užkenkę, jei butų rankraštį peržiūrėjęs ir pataišęs.

Libretto. Kur tiesa? Opera vaikams trijose veikmėse. Žodžiai kun. F. B. Serafino, muzika Antano Počiaus. Chicago, Ill. Spauda Vasiliausko ir Labano, 10806 Michigan Ave., 1909 (12 pusl.)

Negalima spręsti apie operos vertybę, neišgirdus muzikos. Libretto parodo tiktai, kokios rūšies opera privalo būti, o kaikuomet esti pritaikinta prie muzikos, ne muzika prie jos žodžių. Nepeikdami nei kiek šito libretto, nurodome ant neįtikėtino daikto: kazokų oficeris Belokopitor negalėjo pavadinti earo "kryvoslavu gosudariu!.... P.

NAMINIS VAIKŲ AUKLĖJIMAS.

[Tąsa.]

Prakilnios dvasios auklėjimas.

Iš angsto galima kūdikių išlaivinti jausmą to visko, kas yra kilnaus ir doro, ir pasibiaurėjimą daiktais nešvariais ir žemais. Da pirm to, kad mažytis pradeda atskirti gerą nuo blogo, galima jį pamokinti kad atjaustų, kas tinka, o kas netinka.

Vaikai tur palinkimą naikinti viską, kas tik jiems į rankas įpuola. To nereikėtų kęsti, net ir tuomet, kada eitų apie daiktą mažos vertės. Reik vaikams parodyti, kaip yra gražu, jei kiekvienas daiktas išveizi kaip naujas, kaip yra pasibiaurėtinu, jei vaikai tuojaus viską drasko, laužo ir mėto. Tėvams reik būti taupiais žaislų pirkime, o vaikai tur žinoti, kad viską, kas jiems duota, gražiai užlaikytų ir, pažaidę, kiekvieną daiktą į savo vietą padėtų. Darže ir laukuose, žiurėk, kad vaikai neskintų kiekvienos gėlės, o medžių ir krumų nelaužytų. Nuo pradžios laikykies to, kas yra dora, o atsitikus nepaklusnumui nenusileisk, bet tuojaus, sugavus ant blogo, jei reik, nepasi-gailėk sudubti keletą sykių į nepaklusnius pirštukus. Jei šis persergėjimas jau pirmuose metuose bus užlaikomas, tai paskui bus galima, su įsitikėjimu, leisti vaikui gražiausius žolynų ir vaisinių medžių daržus, be baimės, kad jie ten kokią klastą padarytų.

Veizėk taip-gi, kaip vaikas su gyvulėliais apsieina. Negeistina, tiesa, kad vaikas su katėmis ir šunimis bičiuliautų, bet ir kankinti neprivalo jokio gyvulėlio. Niekad nedaleisk vaikams žiurėti, kaip gyvulį pjauja. Pasibaisėtinas istorijas ar regyklas, geriau girdėti žodžiu apsakytas, nekaip regėti paveiksle nupieštas, arba darbu įvykdintas. Tokie daiktai giliai įsismeigia į vaiko širdį ir ant viso gyvenimo ten paslieka. Tas padaro vaikus arba bailiais, arba teip jų jausmus užmuša, kad jie paskui su šaltu krauju nusuka paukščiui galvą, arba jo lizdą išdrasko. Kūdikių vaidentuvė yra labai jautri, todėl rūpinkies, kad ją pripildytų tyri, kilnus ir šviesus vaizdeliai.

[pasaulį veizėk, kaip į Dievo Bažnyčią ir vaikus savo vesk į tą šventnyčią su pakelta aukštyn širdžia. Mokyk juos tēmyti viską, kas ten yr, kas apsireiškia: tēmyti gėlių žydėjimą, medžių augimą, paukščių giedojimą ir gyvulių gyvenimą — namieje, laukuose ir giriose. Pasūmink vaikus su savim ir parodyk jiems vaivorykštę ir gerėkies su jais gražumu nusileidžiančios saulės. Jūs tėvai, eikite su vaikais į laisvią Dievo gamtą ir parodykite jiems grožybes tevyniškos dirvos. Užkopykite su jais ant kalno ir vaikštinėkite po pievas, saulėtame pagiryje ir ten suvalgykite su jais peimtus pavakarinius. Kokią aibę grožybių vaikai kasdien prieš savo akis turi, tēčiaus da jų niekad nepatēmijo ir nesuprato. Mokykime vaikus suprasti gamtą, o jie tuomet ją numylės. Tėvynės lukštas apaus jų širdį ir jie myniomis nekeliams į miestus ir svetimas šalis.

Gamtai prisiveizint, tankiai atsiranda proga sujudinti vaikų širdyse tikėjimiškus jausmus ir juos auklėti.

Su kokiū domumu vaikai žiurisi į menulį ir žvaigždes, kurie teip tykiai per dangų keliauja. Tose ten aukštybėse gyvena Dangiškasis Tėvas ir Dangiškoji Motina ir daug Aniuolėlių. Kas vakaras vaikais per langą pažiūri, ar aniuolai užžiebė jau žvaigždes ir ar menulį baltai nudažė, o gal da visas tamsus. i—iepa'šb 'uoče —o kūdikio sielą, kada jis pirmąsyk vėlai vakare tur progą ikeiti į tykią, tamsią naktį ir žiūrėti į žvaigždėmis užsėtą, viršui, dangų! Kaip ramiu ir rimtu tampa, tasai pirmiausia neramus vaikas, koks šventas šiurpulis pereina per jo jauną sielą ir kaip, visa savo išvaizda, iš gilumos širdies tartum šaukia: "Dieve, kaip Tu esi didis!"

Kūdikis veik dasipranta, kad yra Augščiausias, kurs mumis valdo ir prieš kurį kiekvieno kelis tur klaupiti. Krikščioniškieji tėvai ir motinos išanksto imkite ant kelių savo kūdikį ir mokykite jį rankeles į malda sudėti; pasakokite jam apie Mieliausį Jėzų, apie Dievą ir Dieviškuosius daiktus. "Da tu menės nepakrapinai!" — primis jums prieš guliant kūdikis, kad mat užmiršot gražų paprotį jį peržegnoti ir švėstu vandeniu pakrapinti. Ar tai ne liudna, jei vaikas prieš įstojimą į mokyklą da neišmoko Tėve mūsų ir Sveika Marija? Juk ir vaikai gal ir privalo Dievui tarnauti, nes sulyg Rašto žodžių — "iš burnos mano mažyčių ir žindančių padarei sau garbę." Ar yra gražesnis ir prakilnesnis džiaugsmas, kaip būti vadovu į dangų nekaltiems vaikeliams? Rojaus linksmybės pripildo širdį tėvo ir motinos, kada jie augina pulkelį savo nekaltų vaikelių ir juos mokina, kaip išpildyt Dievo valią ir kaip jam tarnauti. Kristaus Vietininkas sako: "Mokslas, kuris geriausiai gal tikėjimą ir dorą apsaugoti, yra tas, kuris tur pradžią po tėvų pastoge, jauniausioje kūdikystėje. "Teip darė dievobaimingas Tobijas. Jis mokino savo sūnų, nuo ankstybiausios kūdikystės Dievo bijoties, saugoties kiekvieno nusidėjimo ir gerai daryti. Šventųjų gyvenimuose ant kiekvieno puslapio skaitome, kaip dievotas tėvas ar dievota motina mokino šventąjį dorybės nuo ankstybiausios kūdikystės. Ar mūsų vaikai taip pat nėra paskirti tapti kuomet nors šventaisiais? (Tol. bus).

KLAIDŲ ATITAIŠYMAS.

"Draugo" 17-me numeryje "Redakcijos Pastabų" pabaigoje (pusl. 266) yra sumaišytos eilutės: Reikia skaityti šitaip (pradedant nuo paskutinės eilės antrosios skilties 265 pusl.):

"Nuosavybė tapo pagaminta plėšnu ir vogimu, po pramonijos ir vaisbos priedanga.

Vėliava yra įvairios spalvos skarmalas, pririštas prie pagalio, tiranijos ir skurdo symbolis.

Visi blogumai, visi vargai ir visos neteisybės kyla iš to kvailo ir žiauriaus daikto, vadinamo Tėvyne."

16-tam "Draugo" numeryje žinutėje iš Seranton, Pa., kur buvo pranešta apie naujai atvykusias kandidatas į lietuviškas Sessleris įsibrovė klaida.

Jieva Butrimavičiūtė ir Petronė Gildžiūtė iš Waterbury, Conn., turi buti iš Kingston, Pa.

Kandidatė Veronika Runčiūtė, taip-gi iš Kingston'o, Pa.

P. S.—Magdė iš M. (žiūr. korespondenciją iš Seranton, Pa., "Žv. No. 45.) regimai žinias apie kandidatas sėmė iš "Draugo" ir dar priedams pridarė klaidų (viet. Butrimavičiūtė, padėjo Butrimavičiūtė). Reikia tikėtis, kad gerbiamoji "Žv." redakcija pabars savo korespondentę už pasisavinimą klaidų, padarytų kito laikraščio, ir atitaisydama klaidas, pasakys, jog pataisymą imą iš "Draugo."

BLAIVYBĖS SKYRIUS.

(Pagal anglišką.)

Girtybė jau sena yda. Senojo Įstatymo pranašai ant jos skusdavosi. Ji smarkavo laikais Kristaus ir Apsėstųjų. Šv. Tėvai, kaip Augustinas, Chrizostomas savo pamokslais stengėsi ją panaikinti. Patėmyta, kad Siaurių tautos labiau buvo palinkusios prie girtybės už pietines. Girtybe mažai buvo žinoma Italijoje. Tas galima išaškinti taip kad žiaurių žmonės gyvendami šaltame klimate jautė patrankimą sušildyti save koku nors stripriu gėrimu ir griebėsi prie alkoholio. Apie Anpliją buvo kalbama, kad tai buvus blaiva šalis iki karalienės Elzbietos, bet užėjus jos viešpatavimui, laike visokių užsieninių karių, Anglijos kareiviai priprato gerti.

Irlandijoje ir Olandijoje, ir sugrįžę namon, tą paprotį įveisė pas savę. Bet platesni istorijos tyrinėjimai nurodo, kad Anglija visais laikais smarkiai gerdavo. Britonai, pasak šv. Gildo, Teutonai ir Danai, pasak šv. Bonifacio buvę smarkus girtuokliai. Nekurie tvirtina, kad Angliai taip lengvai buvo pergalėti Normanų iš priežasties anųjų girtuokliavimo.

Netik alus, bet ir visokie kiti gerymai gerai tiko anglams, pagal poetą:

Maskoliai geria drutą kvasą,
Alutį siurbia Vokiečiai,
Visi airiai gyvybės rasą *)
Kasdieną nugaris gardžiai.
Praneuzas geria lėtą vyną,

Ispanas "sherry" nebrangaus
Patraukti nuolatos mėgina,
Bet Anglas visko paragaus.

Kas link Irlandijos, tai airių raštininkai tvirtina, kad girtybė tenai patvyno tik pastarais laikais. Tėvas Bridgett, kalbėdamas apie Angliją taip sako: "Girtybė ne yra moderniškos tik Anglijos yda. Norint paskiausiais laikais ji ten nesvietiškai prasiplatino dėlei žmonių pasidauginimo ir nuo kitokų prezaščių, bet buvo patraukimas gerti visais laikais, Irlandijos gi girtuokliavimas užaugo tik dabar." — Patėmyta 'aijogi, kad įvedus Anglijo reformaciją (Liuterio tikėjimą) girtybė pradėjo platintis daug baisiau. Iki tam laikui viena tik galybė kovojo su girtuokliavimu, o toji galybė buvo Katalikų tikėjimas. Pakeitęs jį liuterių sekta, girtuoklybės jau niekas nestengė sustabdyti.

(Tol. bus.)

J. Jokimas.

*) aqua vitae.

ELIZA ORZEŠKIENĖ.

A... B... C...

Vertė Pr. S—s.

Tas kalbėjo už savo pirmtakunę, daug, greitai ir taip garsiai, kad kelis syk jam patėmijo idant balsą nuleistų, ko tuojaus ir paklausydavo, bet gisluotą ranka tąsydamas misinginę laikrodėlio grandinėle, arba galvos veldamas savo tankius šiurkščius plaukus, greit vėl užsidegdavo ir, garsiau, negu išpuolė, išrodinėjo, kad, kuomet už savo dukrelės mokymą Lipinekiutei mokėjo bulbėmis ir kitais augalais, tai matomai jam labai ėjo apie tai, kad jo dukte konors išmokyti. Leisti mokyklon jis netesėjo. Tai ką-gi turėjo daryti? Ir ką jis padarė? arba toji mergina: ką ji padarė?... Tą klausimą uždavęs, išskėtė rankas ir taip pastatė akis, kad tartum, čia jo akyvaizdoj visas pasaulis augštyt kojomis apsvirtė, o jis jokiū būdu negalys suprasti, kodėl taip su juom atsitiko.

Po mulioriui liudijo dar: kepėjas, tų namų sargas, vežėjas, ir kokia tai valdininko našlė, pagalios ir ilgiausiai tas, kursai surado, kad ant viršaus namų, kurių apačią buvo užėmus smuklė, saujale vaikučių sužinodava apie tai, kad bitė turi keturis sparnelius, šešias kojukes, du ragučiu ir gelvuonį, kad dešimts be keturių šeši, kad nedaryk to kitam, kas tau nemiela ir tt., o sužinodavo tą viską, baisenybe! prigimtoje kalboje!...

Tuolaukinėj tyloj, kuri užstojo, kuomet nutilo paskutiais liudytojų, Marytės, akis palengva nusileido iš augštybės ant minios, pripildančios pusę svetainės. Visi sėdėjo suoluose, atidžiai, tylėdami tėmydami bylos bėgi. Virš margos ir nejudančios dabar minios buvo matomas vienas žmogus, kursai nesėdėjo, bet stovėjo. Kad galėt geriau viską matyti, jis stovėjo užpakalyj visų suolų, ant mažo paaukštėjimo, taip pečiais prie sienos prisiglaudęs, tartum jie buvo priaugę prie sienos. Marytės akis prilypo prie jo veido ir prisipildė išgąsčiu.

Buvo tai jos brolis, bet kaip-gi kitoniškai atrodė, ne-

gu visuomet! Sausas rankas išdilintose rankovėse sukryžiavo ir stipriai glaudė prie krutinės; ant baltų, kaip popiera, jo veidų išsimušė raudonos dėmės ir siekė net kraštus tamsių akinių. Kvėpavo greitai ir burną turėjo praverčią. Su ištempta atida klausėsi trumpo, bet energiško apkaltinimo, kurį pasakė prokuroras, ir supainiotą advokato apgynimą. Paskui teismo pirmininkas kreipėsi prie Marytės, apreikšdamas, kad tame dalyke gali tarti savo paskutinį žodį ir, užklaudamas, ką gali savo išiteisinimui pasakyti?

Nuo apkaltinamųjų suolo pakilo smulki, šviesiaplaukė, juodai pasirėdžius mergina. Akis turėjo nuleistas, išvaizdą ramia ir balsą truputį drebantį.

Čia akimirksnyj su jos veidu pasirodė keista atmaina. Tartum sukruoto jame kokie karšti jausmai, pakėlė akis, žibtelėjo, lūpos sudrebėjo ir, pataisydama paskutinius savo žodžius, garsiai ir aiškiai tarė:

— Ir dabar manau, kad gerai dariau.

Be abejonės buvo kalta. Bet keistas dalykas, dėlko teismo pirmininkas tuojaus nepakilo ir nenuėjo su draugais į tarymosi kambarį ir per kelias minutes sėdėjo su pakelta truputį galva ir, žiūrėjo į apkaltinamąją — kokiomis akimis? to, iš priežasties tolumo nieks iš minios negalėjo patėmyti. Žiūrėjo į ją ir jo draugai, iš kurių vienas antakius stipriai suraukė. Tęsėsi tai labai trumpai, minutę, paskui visi pakilo ir išėjo. Ilgai negrižo. Byla buvo aiški ir trumpa. Kodėl taip ilgai tarėsi?

Storu balsu teismo antstolis apreikšė, kad teismas ateina į posėdžių svetainę.

Tartum medžiai sušlamėjo, atsistojo visi. Už stalo, žalia gelumbe aptiesto, sustojo kartu su savo draugais teismo pirmininkas ir pradėjo skaityti nusprendimą. Patėmijo kiti, kad skaite truputį tylesniu balsu, negu paprastai. Marijona Lipinekiutė tapo nuteista 200 rublių pinigines bausmės, arba trimis mėnesiais kalėjimo.

Teismo posėdžiai uždaryti; publika plaukia iš svetainės. Šen ir ten tiesų žinovai šnabždasi, kad toji mergina laiminga, nes maža kaina atsipirks savo nusidėjimą.

Vienok mažumas ir didumas yra supratimais labai ištėsiama. Taip turbūt galvojo Vincas Lipineckis, kursai išklauses nusprendimo nei truputį nepasijudino ir stovėjo prie sienos, kaip ir seniau, sprandedamas sukryžiuotas rankas prie krutinės. Koksai tai valdininkas, su apykakle kur-nekur išsiuvinėta auksu, ėjo pro jį ir, užtėmijęs, sustojo prieš jį. Pažinojo jį turbūt ir gerai veikiančiu nusišypsojimu pradėjo:

— Na, ką, Vikentij Antonovič! Gerai viskas pasibai-gė! Bet kaip-gi bus? Bausmė, ar kalėjimas? Rytoj anksti ateisiu pas jus. Bet užmokėkite geriau... Du šimtu rublių nedidelis daigtas, o gaila merginos...

Ir nubėgo toliau. Tą valandą Vincas atšoko nuo sienos ir pašokopr ie durių. Keletas raštinės draugų norėjo suturėti jį, gal ką patarti norėdami... Bet jo akis buvo įdegsios, kad net išpo tamsių akinių matėsi jų žibėjimas, o aštrios alkunės stumdė visus ir viską. Taip išoko į kitą galeriją su eile šviesių, didelių langų, pro kuriuos plaukė publika, palengva nykdama žemai, ant trepų.

(Tol. bus.)

VAIKU SKYRIUS.

CILIUTĖS APGYNEJAS.

Buvo šilta ir gėdra rudens diena. Nešiotė, paėmus mažytę Ciliutę, nuėjo su ja sodan, kur ant medžių buvo daug nunokusių obuolių, grūšių ir slyvų. Paklojus po medžių marškene, nešiotė pasodino ant jos vienmečią Ciliutę ir padavė jai kelis apskritus akmenėlius, kuriais Ciliutė su džiaugsnu pradėjo žaisti.

Nešiotė, sėdėdama šale Ciliutės, siuvo jai naujus marškinėlius. Ciliutės brolukas rinko po medžiais nunokusius vaisius, o senas šuo, Rudis, gulėjo šale mergaitės ir snaudė.

Nešiočiai besitvanti sulūžo adata, ir ji nubėgo namo kitos paieškoti.

— Jurguti! — tarė nešiotė — paliauk rinkęs vaisius ir pasidėk truputį prie Ciliutės, pakol aš sugrįšiu.

Nubėgo nešiotė ir sodno vartelius uždarė.

Jurgutis berankiodamas vaisius dabojo Ciliutės; nešiotė gi dar vis nebuvo sugrįžusi.

— Eisiu jos pašauktų, Ciliutės tuo tarpu dabos Rudis! — tarė vaikinys.

Išbėgo jis iš sodno, palikęs vartus sodno atdarus. Tuo tarpu sodnan įėjo degloji kiaulė ir, pamačiusi Ciliutę po medžiu besėdinčią, nubėgo tiesiog prie jos.

— Kru—kru—kru!... — kriuksi degloji, baurus dantis iššiepusi; ji gal sužeistų ar visai suėstų be globos paliktą kūdikėlį, kad ne bičiulis Rudis, kuris ūmai šoko prie kiaulės, tvėrė ją už ausies ir nuvilko šalin nuo išgązdintos mergaitės.

— Kriu—kriu—kriu!... — kriuksi supykusi degloji bet turi eiti šalin, nes šuo ją net iki kraujui įkanlo. — Brrr! — urzgė šuo — pažįstu tave, tu pikėiurna! Visus kandžioji, net ir piemeniui nedovanoji!... norėjai kūdikį suėsti... aš tau parodysiu!...

Tuo tarpu sugrįžo nešiotė, paėmė ant rankų verkiančią Ciliutę ir nunešė ją namo.

Namiškiai, kurie matė tą viską, labai dėkojo Rudžiui, meiliai jį glamonėdami ir vaišindami jį gerais pietumis.

Šuo yra geriausias ir ištikimiausias žmogaus bičiuliu.

Ksav. Vanagėlis

DARBŪ MERGAITĖ.

Onutė, parėjus iš mokyklos, mėgo sėsti prie mamos su darbėliu. Tuomet tarp jėdviejų budavo įdomūs pasikalbėjimai, ir apart to motina parodydavo mergaitei, kaip dirbti kiekvieną darbėlį. Tokiu būdu Onutė išmoko labai gerai siuti, ženklinti skalbinius, lopyti autes (pančiakas) ir t. t.

Kartą Onutė, pabaigus savo darbėlį, sudėjo jį gražiai ir paslėpė komadon.

— Gana šiandien tau dirbti, — tarė mama — eik geriaus dabar sodnan ir bėginėk sau, nes ten sveikas oras.

— Leisk man, mamyte, dar apsiuti aplinkui ant mašinos štai šitą senos Jonienės skepetaitę; ji jau visai mažai mato ir taip mažai turi laiko!

— Tai gerai, — tarė mama — džiaugiuosi labai, kad rūpinies ne tik apie savę, bet ir apie kitus, ir mėgsti pagelbėti vargšams ir ligoniams.

Onutė apsiuvo skepetaitę. Motina vėl jai liepė eiti sodnan pašokinėti su mažu broliu ir sesute.

Juk aš buvau šiandien sodne rytmetį, todėl leisk man, mama, pagaminti rytdienai uždavinčius.

— Mergaitė sėdo prie mokslo.

Pabaigus mokslą, ji prašė mamos leisti jai čia pažaišti (pasibovėti).

— Tai kokį žaislą tu čia rasi?

— Aš pasiėsiu žurkštuką savo lėlei.

— Tai kuomet sodnan eisi?

— Paskui eisiu ir dar ilgai galėsiu ten linksmai šokinėti.

• • •

Dabokite, vaikeliai, kaip protingai ir gražiai Onutė padalijo savo liuosą laiką: pirmiausiai pildo savo priedermes, besimokydamą darbų ir mokslo, paskui vargšui, artimui, patarnauja ir tik ant galo likusį laiką panaudoja savo pasismaginimams ir žaislams.

Ksav. Vanagėlis.

DAINUTĖ.

Kad galėčiau būt paukštyčiu
Ir sparnus turėčiau,

Į padangę pasikelčiau

Ir toli regėčiau.

Ir dainuočiau Dievui garbę,

Kiek man tekt galybės,

Ir vis gerbėčiau bedainuodams

Svieto šio grožybes.

Ir prašyčiau dangaus Tėvo

Laiko laimingesnio,

Ir tėvynei ir žmonijai

Likimo geresnio.

Kad galėčiau būt paukštyčiu

Ir sparnus turėčiau,

Į aukštybes pasikėlęs,

Pasaulį mylėčiau.

Ksav. Vanagėlis

Dr. A. L. Graičunas

Pasekmingai gydan visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkiu ir paslaptinių. Atsisaukantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

TELEFONAS: Yards — 3162.

3312 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

DRAUGIJOS!

H. R. Morgan

laiko dirbtuve

visokiu jums rekalingu daiktu, kaip tai: KĖPURIU, KOKARDŲ, ŠAF-PU, VELIAVU ir tt.

Adresuokite:

R. H. MORGAN,

13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

Union Ticket Agency

Seniausia Lietuviška Banka Scrantone ir Visoje Aplinkineje

Agentura Laivakorčių ant Geriausiu Linijų

Siuočia Pinigus kas dien in visas dalis svieto; taip-gi perka ir išmaino visokius pinigus. Išdirba visokius Dokumentus Amerikos ir Lietuvos teismuose. Ofisas atidarytas kas dien nuo 9-tos iki ryto iki 9-tai val. vak. Nedėlioj: nuo 10-tos iki ryto iki 5-tai valandai vakare.

ADOLF BLAU, Union Ticket Agency,
203 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Taip-gi turime savo krautuveje daugybę visokių maldaknygių ir svietikų knygų visokiose kalbose

TELEFONAI: Naujas 303 — Bell 662

A. UZUMECKIS,

Lietuvis Graborius ir Balzamavotojas.

Viską išpildo geriau ir pigiau negu svetimtautis.

Persamdo karietas vestuvems, krikštinioms ir t. t.

Priima lavonus ir iš kitų miestų.

Reikale kreipkitės pas savo tautietį.

324 Wharton St., Philadelphia, Pa.

TELEFONAI: Bell Lember 27 - 39 A
Keystone Main 42 - 15 D

DR. MENDELSON,

LENKISZKAS GYDYTOJAS

50 South Washington St. Wilkes-Barre, Pa.

Swalm Hardware Co.,

No. 21 North Centre Street,
POTTSVILLE, PA.

Įvairiausi geležiniai daiktai, šepalai, stiklas, dudos, plasteris, įrankiai, sportiniai ir naminiai daiktai

Parduoda aglumu ir paskyrium.

"DRAUGO" AGENTAI:

St. Stanevičius, 3206 Auburn Ave., Chicago, Ill.
Antanas Kasparavičius, 27 E. 23rd St., Bayonne, N. J.
Juozas Malšauskas, Forest City, Pa.
Kazimieras Skripstunas, P. O. Sugar Notch, Pa.
Antanas Gudaitis, Box 73, Silver Creek, Pa.
V. Leskevičius, P. O. Middleport, Pa.
Mikas Cibulskas, 573 Canfield Ave., Detroit, Mich.
J. Žemaitis, 126 South Pear St., Shenandoah, Pa.
Fr. Kizievich, Box 167, Minersville, Pa.
M. Karbauskas, 52 G. Street, So. Boston, Mass.
L. Švagždys, 171—5th Street, So. Boston, Mass.
J. Mikutaitis, 1438 Western Ave., Allegheny, Pa.
A. Radzevič, 194 New York Ave., Newark, N. J.
A. Klimavičiaitė, 321 Kensington Ave., Chicago, Ill.
A. Pocius, 10806 Wabash Ave., Chicago, Ill.
M. Duda, 51 W. — 25th Street, Chicago, Ill.
K. Strumskis, 2323 West 23 Place, Chicago, Ill.
Šaulys, 168 Beakon Street, Brighton, Mass.
J. Bartoševič, 4417 Marshfield Ave., Chicago, Ill.
J. Puseininkas, 722 Washington Ave., Braddock, Pa.
V. Bielauskas, 468 Northampton St., Easton, Pa.
M. Urbanavič, Box 33, Thomas, W. Va.
J. Antanaitis, Box 22, Swoyes, Pa.
Pr. Bukantis, - 96 Centre Street, Kingston, Pa.
Juoz. Matuliavičia, 1657 Tioga St., Shamokin, Pa.
Ant. Baranauskas, 1214 Railroad St., Shamokin, Pa.
Jos. Valentinavičia, 1114 Cedar Ave., Scranton, Pa.
J. Versiackas, 65 Davidson St., Lowell, Mass.
Ignas Mkalojus, 1028 S. 2nd St., Philadelphia, Pa.
Jos. Robynsky, 163 First St., Elizabeth, N. J.
Myk. Vaicenavičius, 2 River St. Pl., W. Lynn, Mas.

VIENTAINĖ LIETUVIŠKA DIDELĖ KRAUTUVE.

Geriausią armonikų, skripkų, klarnatų, koncertinių trubų ir daugybę visokių muzikališkų instrumentų. Pulkiančių džiugorėlių, lenciugėlių, visokių gražių žiedų, laketų, spilkų, koldikų, gerų britvų, drakvojamų mašinukų, albumų, revolverių, križių, rašančių, škaplerių, guminių litėrų, istorijų, dainų, pasakų ir visokių maldaknygių. Gražių popierių gromatų rašymui tuziną už 25c., 5 tuzinai už \$1.00. Dailių atidaromų alatoriukų ir pavieniausių siuntimui į Lietuvą. Atsiųsk savo tikrą adresą ir už 5c. markę, o apturėsi No. 3 Kataliogą su 450 paveikslų ir 1000 visokių naudingų daiktų. Aš gvarantuojau, kad mano tavoras pirmos klasos o prekės pigesnės kaip kitur; orderius išsiunčiu greitai į visus Amerikos, Kanados ir Anglijos kraštus. Kviečiu visus atlankyti su visokiais pirkiniais ir orderiais pas

K. VILKEWICH,

112 Grand St., St. Dep. D., Brooklyn, N. Y.

„Motinėles“ Sekretorius.

3-14 VALANDŲ POPIET.

SEREDOJE, 1-14 DIENŲ GRUODZIO.

„DRAUGO“ REDAKCIJOJE.

SIMET WILKES-BARRE, PA.

METTINIS „MOTINELĖS“ SEIMAS ATSIŪKIA

Tautietei! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontrakterius **MIKAS SLAPIKEVICIUS**, New Philadelphia Pa.

Naujas Telefonas 1005. Senas Telefonas 659.

Dr. Albert Kaufmanas,

—: GYDYTOJAS IS LIETUVOS. —:

Specijalistas visose ligose.

Gydo labiausiai užsienėjusias vyrų, moterų ir vaikų ligas. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vokiškai. Yra daktaru keleto lietuvių ir lenku kuopu Turi mašiną, su kuria galima matyti ir pašinti ligas kune, kaip per stiklą, užtai ligos yra tikrai ir greitai išgydomos.

Prima nuo 8 iki 10 val. išryto, nuo 2 iki 4 popiet, nuo 7 iki 9 vakare.

51 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBES SUSIV. LIET. RYMO-KAT. AMERIKOJE:

KUN. S. PAUTIENIUS prezidentas

P. O. Girardville, Pa.

JONAS RIKTERAITIS vice-pres.,

67 James St., Waterbury, Conn.

KAZYS KRUSINSKAS sekretorius,

324 South 1st. St. Brooklyn, N. Y.

GABRYS LAIBINIS, isdininkas,

P. O. Box 135 Duryea, Pa.

Globėjai kasos:

JONAS VIERAITIS,

107 So. Harding St., Worcester, Mass.

KAZYS VASKEVYČIA,

186 Jefferson St., Newark, N. J.

KUN. V. VIZGIRDA knygius,

190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

KUN. V. STAKNEVICIA dvasiškas vadovas,

207 Adams St., Newark, N. J.

FABIOLĖ.

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytautas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip viena egzempliorių, ruleidžiamas didelis tuošintis.

Gaunama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,

312 S. 4th St.,

BROOKLYN, N. Y.

OFFICE NEW PHONE 37.

RESIDENCE 1100.

LIETUVIŲ ADVOKATAS

JONAS S. LOPATTO.

47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa.

NAUJA KNYGA

Biblija arba šv. Raštas

išleistas

KUN. S. PAUTIENIUS.

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.

Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntimui

Adresas: **REV. S. PAUTIENIUS,**

GIRARDVILLE, PA.

MOKYKIMĖS PATIS.

Gramatika angliškos kalbos mokytiš be mokytojo (apdaryta) \$1.00.

Vaikų draugas arba kaip mokytiš skaityt ir rašyt be mokytojo 15c.

Naujas Budas mokytiš rašyt be mokytojo 10c.

Aritmetika mokytiš rokundę be mokytojo su paveikslais (apdaryta) 35c. Pinigus siųskit per Money Order

po šiuo adresu: **P. MIKOLAINIS,**

Box 62

NEW YORK CITY.

Užsirašykite "Draugą"

"DRAUGO"

SPAUSTUVE

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR GERIAUSIA GREITAI ATLIEKA IVAIRIŲ IVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA
PIGIAI

Konstitucijas, Plakatus, Tikietus,
Užkvietimus ir Kitokius Darbus

RAIDĖS STATOMOS DIDELE-NAUJAUSIOJO PATENTO-MAŠINA "LINOTYPE"

ADRESUOKITE

"DRAUGAS"

314 E. Market St.

Wilkes-Barre, Pa.